

Oversikt over endringer i plan- og bygningsloven ifm. høye ankomster av Ukrainske flyktninger

Statsforvalteren i Innlandet

Håvard Haugnes, seniorrådgiver, Juridisk enhet

22.06.2022

§ 20-9 (utdrag)

«Når det er nødvendig som følge av et høyt antall ankomster til Norge av personer fordrevet fra Ukraina, kan kommunen [...] gjøre unntak fra søknadsplikten. Plan- og bygningsloven § 1-6 andre ledd gjelder ikke. Unntak kan gjøres for oppføring av ny, varig bygning, tidsbestemt bruksendring og plassering av midlertidige bygninger som skal brukes til [nærmere angitte formål].»

§ 20-10 (utdrag)

«Ved tidsbestemt bruksendring eller plassering av midlertidige bygninger, skal kommunen fatte vedtak innen syv virkedager. Gjelder tiltaket oppføring av bolig til varig bruk, er fristen 14 virkedager.»

Hovedtemaer

1. Unntak fra søknadsplikt
2. Unntak fra arealplan
3. Unntak fra tekniske krav
4. Saksbehandlingsregler
5. Følger av endringene

1. Unntak fra søknadsplikt

- Kommunen kan gjøre unntak fra søknadsplikten
- Ikke krav om byggesaksbehandling, tegninger, nabovarsel, ansvarlige foretak eller MB/ferdigattest
- Må likevel innom kommunen for avklaring
- Endringene er midlertidige og oppheves senest 1.7.2023

Midlertidige bygg og tidsbegrenset bruksendring

- F. eks. brakker, telt, skolepaviljong m.m.
- Ta i bruk eksisterende bygninger
- Tidsbegrensning på maks. 2 år
- Kriterium:
«**Når det er nødvendig** som følge av et høyt antall ankomster [...] fra Ukraina» (§ 20-9 første ledd)

Aktuelle bruksformål:

- innkvartering av asylsøkere
- omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere
- barnehage eller skole
- bolig

Unntak kan ikke gis hvis:

- fare for liv og helse
- fare for skade på miljø eller kulturminner
- tap av naturmangfold eller dyrket/dyrkbar jord
- gjennomføring av arealplan vanskeliggjøres

Oppføring av permanent bygning

- «oppføring av ny, varig bygning»
- Samme kriterier om nødvendighet, bruksformål og ikke gå ut over viktige interesser
- Det er særlig bolig som vil være aktuell for dette unntaket.

Strengere kriterier enn for midlertidige tiltak

- § 20-9 andre ledd, andre setn.

«kan bare oppføres til varig bruk når området er **avsatt til bebyggelse** og anlegg i en arealplan og det **ikke finnes andre alternativer** som medfører mindre ulemper.»

- Når behovet bortfaller, kan boligen brukes til annet varig boligformål.
- Kommunene bør tenke langsiktig. Forarbeidene nevner mulig etterbruk som omsorgsboliger og studentboliger.
- Tekniske krav gjelder som for andre varige tiltak.

2. Unntak fra arealplan

- «Plan- og bygningsloven § 1-6 andre ledd gjelder ikke» (§ 20-9 første ledd, andre setning)
- Dvs. at det **ikke er behov for dispensasjon** fra planer
- Særlig aktuelt for bruksendringene
- Lovgiver har her bestemt at mottak av flyktninger er en såpass stor samfunnsinteresse, at den trumfer kommunens arealplaner.

3. Unntak fra tekniske krav

- Ny felles forskriftshjemmel (§ 20-9 siste ledd).
- Departementet kan gi forskrift om bl.a. saksbehandlingen, ansvar og tekniske krav.
- «Midlertidig forskrift for å håndtere høye ankomster av fordrevne fra Ukraina» ([FOR-2022-06-08-991](#))
- Reglene kan endre seg fort. Forskriften er allerede endret to ganger siden opprinnelig utgave 7. mars.

Midlertidig forskrift 8. juni 2022

- § 4 gir **unntak fra store deler av TEK17** for midlertidige bygninger for innkvartering av asylsøkere m.m.
- Ikke unntak fra kap. 7 (naturpåkjenninger), 10 (konstruksjonssikkerhet) og 11 (brannsikkerhet)
- NB! Kun gjort ett unntak som gjelder brannsikkerhet – § 4 andre ledd:
«Har bygningen **brannalarmanlegg og rømningsveier** som oppfyller bestemmelsene i byggteknisk forskrift kapittel 11, **kreves det ikke** automatisk brannslokkeanlegg (**sprinkling**).»

4. Saksbehandlingsregler

Skriftlig anmodning

- «etter skriftlig anmodning» (§ 20-9 første ledd og midl. forskrift § 2)
- fra en offentlig myndighet eller
- privat tilbyder innen barnehage, skole eller bolig

- Forarbeidene (Prop. 107 L, s. 242)

«Etter departementets vurdering bør anmodningen inneholde informasjon om hvem som er **tiltakshaver, eiendommen, hva tiltaket går ut på [...]** omfang og antatt **varighet** dersom det er tale om et midlertidig tiltak. Tiltakshaveren skal også legge ved en **erklæring om at vilkårene i paragrafen er oppfylt.**

Der det er tale om oppføring av **ny, varig bolig**, må tiltakshaver **legge frem dokumentasjon** på at kravene i **byggteknisk forskrift** er oppfylt»

Kommunens behandling

- Kommunen skal «fatte vedtak» (§ 20-10 første ledd)
- Ved midlertidige tiltak må kommunen angi varigheten i vedtaket
- Kan også avslå, men skal da veilede tiltakshaver så langt som mulig:
«Ved avslag på anmodning om unntak skal kommunen samtidig **orientere om andre alternative eiendommer** eller **egne bygninger** som kan tas i bruk»
(§ 21-10 tredje ledd)
- Kommunen har ingen samordningsplikt med andre myndigheter

Frister

Behandlingsfrist:

- **7 virkedager** for midl. tiltak
- **14 virkedager** for permanente bygg
- Fattes det ikke vedtak innen frist, kan tiltaket settes i gang for tiltakshavers risiko.

Forelegging til berørte sektormyndigheter:

- bare ved anmodning om oppføring av varig bygg
- 14-dagers-fristen løper mens saken er på høring.

Klage:

- Klagefrist er **7 virkedager**
- Saken skal forberedes og oversendes til klageinstans innen **7 virkedager**
- Statsforvalteren har **7 virkedager** på å avgjøre klagen

5. Følger av endringene

Etterbruk/tilbakeføring

- Når behovet ikke lenger er til stede, plikter tiltakshaver å tilbakeføre til tidligere godkjent tilstand
- Forarbeidene (Prop. 107 L, s. 244):
  - «Dette kan innebære plikt til å avslutte en midlertidig tillatt bruk, plikt til å fjerne eller endre et utført tiltak og eventuelt andre tiltak som er nødvendige for å gjenopprette den tidligere tilstanden.»
  - «Departementet understreker at selv om kommunen i denne ekstraordinære situasjonen har innvilget unntak [...] betyr ikke det at private aktører senere kan påberope seg dette som grunnlag for dispensasjon eller tillatelse når varigheten av unntaket opphører.»

Omprioritering av saker

- Fristene som er foreslått, er svært korte og innebærer at kommunen må prioritere saker etter unntaksreglene.
- Kan medføre gebyrreduksjon i andre saker, jf. SAK10 § 7-6
- Departementet skal vurdere midlertidige endringer i reglene for å fange opp dette

Permanent beredskapsbestemmelse?

- Lovgiver har vurdert behovet for en permanent bestemmelse i loven, som tar høyde for ekstraordinære situasjoner
- Kan være behov for å sette til side lovens regler i noen typetilfeller
- Har ikke blitt vedtatt i denne omgang
- Kan komme senere

Statsforvalteren i Innlandet

Facebook Statsforvalteren i Innlandet
Nettside www.statsforvalteren.no/in